

ورزشی جام‌ها

یادداشت

دشواری‌های ساخت فیلم ورزشی

	<div>سینمایی‌تواندیک پل ارتباطی بین فرهنگ و ورزش باشد. وقتی که فیلم‌های ورزشی ساخته نمی‌شود از جهات گوناگونی به ورزش هم کمتر پرداخته می‌شود.</div>
<div>محسن محسنی‌نسب</div>	
<div>کارگردان سینما</div>	

فوتبال بسیار مورد توجه قرار می‌گیرد به این دلیل است که برنامه‌های تلویزیونی متعددی در رابطه با این رشته ورزشی ساخته می‌شود و در این شرایط طبیعی است افراد بیشتری به سمت فوتبال گرایش پیدا کنند. این امر درآمدزایی را هم رقم می‌زند.

اما به غیر از فوتبال رشته‌های دیگری هم وجود دارند که باید به آنها توجه کنیم مثل انواع ورزش‌های رزمی یا ورزش‌های دیگری که می‌توانند به سلامت جامعه‌کنند. اما در رابطه با این رشته‌ها اصلا صحبتی نمی‌شود و به همین ترتیب در جامعه هم کمتر مورد استقبال قرار می‌گیرند. من دو فیلم رزمی در سینما ساختم و بعد از آن دیگر در سینمای ایران چنین اتفاقی نیفتاد تا سال گذشته که صدرعاملی فیلمی به نام سونامی در رابطه با همین موضوع ساخت. ساخت آثاری از این دست کاملاً متوقف شده است.

زمانی که فیلم یاس‌های وحشی را ساختم فروش خوبی کرد و کسی توقع نداشت مخاطبان زیادی به تماشای این فیلم بنشینند. اما این‌که چرا فیلم‌های ورزشی کمتری ساخته می‌شود به این دلیل است که تهیه این دست از فیلم‌ها در ایران بسیار سخت است.

مثلاً من برای ساخت فیلم ورزشی نیاز به حمایت دارم اما بخش خصوصی از این موضوع حمایت نمی‌کند. با حداقل سرمایه هم نمی‌توان فیلم عظیمی ساخت.

از سوی دیگر بخش دولتی دغدغه فیلم ورزشی را نداشته و ندارد. من به عنوان کسی که تجربه ساخت فیلم ورزشی را دارم چندین بار درخواست کرده‌ام که آکادمی یا جایی را تشکیل بدهیم که در آن تجربیات خود در این زمینه را به دیگران منتقل کنیم.

ساخت فیلم ورزشی هم به اقتصاد سینما کمک می‌کند و هم به فراگیری ورزش، اما متأسفانه توجه چندانی به این موضوع نمی‌شود و فقدان ورزش در فرهنگ و سینمای ایران کاملاً مشهود است.

ساخت فیلم ورزشی به این دلیل سخت است که با توجه به موضوع فیلم باید ابزارهایی را در اختیار داشت. به عنوان مثال ساخت فیلم در رابطه با دوچرخه‌سواری نیازمند امکانات خاص خودش است و چنین شرایطی در رابطه با ساخت یک فیلم رزمی هم وجود دارد. ساخت هر فیلم ورزشی هم ابزار حرکتی می‌خواهد و هم دوربین خاص می‌طلبد. وقتی تلاشی برای ساخت فیلم‌های ورزشی وجود نداشته باشد ابزار آن هم به وجود نمی‌آید.

سرمایه‌گذاری هم برای ساخت فیلم‌های ورزشی وجود ندارد.

در واقع کسی پیشقدم نمی‌شود. با این شرایط کارگردان‌ها به سمت ساخت فیلم‌های ساده‌تری می‌روند. ساخت فیلم ورزشی واقعا سخت است و از طرفی از عهده هر کسی بر نمی‌آید.

از این رو دولت بهتر است در راستای اعتلای فرهنگ و ورزش جوانان به موضوع ساخت فیلم‌هایی با زمینه‌های ورزشی بسیار توجه کند. نبود فیلم‌های ورزشی در بدنه سینمای ایران یک کاستی بزرگ محسوب می‌شود.

اسکار گرفته‌های فیلم‌های ورزشی

در میان فیلم‌های ورزشی تاریخ سینمای جهان، در بعضی فیلم‌ها و بازیگرانش آن قدر درخشان بازی کرده‌اند که منتقدان هیچ چاره‌ای جز دادن جایزه اسکار به آنها نداشته‌اند. یکی از شاخص‌ترین‌ها فیلم‌ها « گاو خشمگین » به کارگردانی مارتین اسکورسیزی در سال ۱۹۸۰ بود. رابرت دنیرو در این فیلم نقش بوکسوری به نام جیک

برخلاف ایران، فیلم‌های ورزشی در دنیا طرفداران بسیاری دارد و هر سال چندین فیلم با این موضوع ساخته می‌شود

حسین خلیلی

ورزش

اکران ورزشی

<div></div> <div>برخلاف ایران، فیلم‌های ورزشی در دنیا طرفداران بسیاری دارد و هر سال چندین فیلم با این موضوع ساخته می‌شود</div>	
<div></div> <div>آنهایی که اتفاقات ریز و درشت دنیای ورزش را دنبال می‌کنند و دوست ندارند هیچ صحنه یا خاطره‌ای ورزشی از دست‌شان در برود، به خوبی می‌دانند که یکی از ابزارها برای ماندگار شدن ورزش، به تصویر کشیدن آن در قالب جادویی سینما است. سینماگران هم طی دهه‌های مختلف از جذابیت ذاتی ورزش استفاده کرده و گاه‌آثاری را خلق کرده‌اند که شاید تا مدت‌ها در ذهن و خاطره یک نسل باقی مانده باشند. در ادامه به ۱۰ فیلم سینمایی اشاره می‌کنیم که موضوع اصلی‌شان یک رشته ورزشی بوده است.</div>	

مستند المپی

در مورد بازی‌های المپیک مستندهای زیادی ساخته شده است، اما اولین مستند در مورد این بازی‌ها در نوع خودش جالب و قابل توجه بود. این فیلم در دو قسمت با نام‌های جشنواره ملا و جشنواره زیبایی توسط لنی ریفتشتال فیلمساز برجسته آلمانی ساخته شد و به بازی‌های المپیک تابستانی ۱۹۳۶ برلین می‌پرداخت. این مستند از چند جهت قابل توجه بود. بحث نخست در مورد نکات تکنیکی آن بود. خانم ریفتشتال در این مستند از تکنیک‌های سینمایی همچون زوایای مختلف دوربین، کلوز آپ‌های متعدد و ریل فیلمبرداری استفاده کرد که در آن زمان چندان مرسوم نبود و به همین دلیل مورد تحسین قرار گرفت. اما آنچه باعث برانگیخته شدن انتقادها شد، نگاه سیاسی کارگردان بود. کارگردان در واقع یکی از طرفداران هیتلر بود این مستند به نوعی تبلیغ آلمان نازی به حساب می‌آمد.

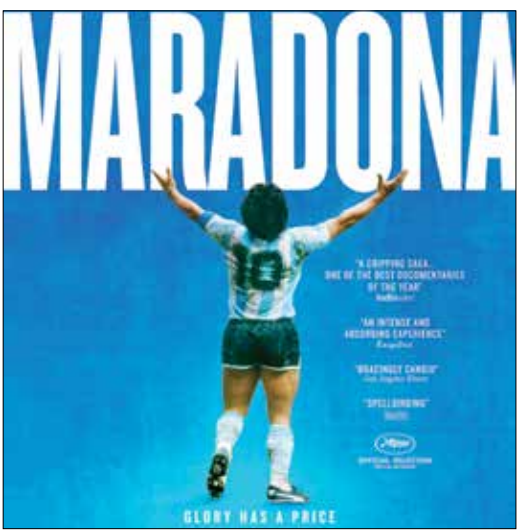
فرار به سوی پیروزی

برای آنهایی که فوتبال و سینما را با هم دوست دارند، بدون شک بارها و بارها فیلم فراره سوی آزادی را دیده‌اند. این فیلم که در سال ۱۹۸۱ و توسط جان هوستون ساخته شد، جز اولین فیلم‌هایی بود که ستاره‌ها و بازیکنان فوتبال در آن نقش آفرینی کردند. داستان در مورد گروهی از اسرای جنگ جهانی دوم بود که در یکی از اردوگاه‌های

آلمان نازی اسیر بودند و مسابقه فوتبالی بین آنها و آلمان‌ها ترتیب داده شد. مایکل کین و سیلوستر استالونه ستاره‌های سینمایی آن فیلم بودند و بازیکنان مطرحی همچون پله، بابی مور و اسوالدو آردیلس در آن بازی می‌کردند.

مستندهای مارادونا

مگر می‌شود ستاره و اسطوره‌ای همچون دیگو مارادونا در دنیا وجود داشته باشد و کارگردانی به فکر ساختن مستندی فیلمی از زندگی او نباشد. امیر کاستاریکا و آصف کاپادیا دو کارگردانی بودند که در سال‌های ۲۰۰۸ و ۲۰۱۹ شاخص‌ترین مستندها در مورد اسطوره فوتبال آرژانتین را ساختند. فیلم کاستاریکا در واقع شکلی مستند و داستان گونه داشت که در برخی از قسمت‌ها خود کارگردان با مارادونا وارد صحبت و گفت و گو می‌شد. اما فیلم کاپادیا این طور نبود. او در فیلم خود به مهمترین بخش زندگی مارادونا یعنی رفتن از بارسلونا به ناپولی و قهرمان کردن این تیم در فوتبال ایتالیا پرداخت. برخی از تصاویری که کاپادیا در فیلم خود به نمایش گذاشت، برای اولین بار در قالب تصویر دیده می‌شد.

لاموتا را بازی می‌کرد و حتی مجبور شد برای ایفای بهتر نقش، حدود ۲۰ کیلو لاغرتر کند. دنیرو به دلیل همین نقش در آن سال توانست اسکار بهترین بازیگر نقش اول مرد را از آن خود کند. در این میان هیچ فیلم ورزشی به اندازه « عزیز میلیون دلاری » توانست در کسب جوایز اسکار موفق باشد. این فیلم ساخته کلینت ایستوود که

اسم من چیست: محمد علی

چند مستند و فیلم در مورد زندگی محمد علی کلی، اسطوره دنیای بوکس ساخته شد اما بدون شک یکی از تاثیرگذارترین آنها، مستندی بود که آنتونی فوکو در سال ۲۰۱۹ در مورد کلی ساخت. آنچه که باعث استقبال گسترده تماشاچیان و منتقدان از این مستند شد، توجه به بخش‌هایی از زندگی کلی بود که قبلاً زیاد مورد توجه قرار نگرفته بود. فوکو در فیلم خود به تبعیض‌های نژادی علیه سیاه پوستان در دوران کودکی و نوجوانی کلی پرداخت و به این مساله توجه کرد که چرا کلی به دین اسلام گروید و نام محمد علی را برای خودش انتخاب کرد. یکی از بخش‌های زیبای این مستند، مربوط به آن دسته از رقبای کلی بود که به این تغییرش احترام نمی‌گذاشتند و در مراسم قبل از هر مسابقه او را با نام قبلی‌اش یعنی کاسیوس صدا می‌زدند. یکی از این رقبا اِرنی تِرل بود که کلی قبل از مسابقه با او در سال ۱۹۶۷، گفت با ضرباتش کاری می‌کند که نامش همیشه در خاطر او بماند. او هر مشت‌کی که به صورت تِرل می‌زد، با صدای بلند فریاد می‌زد: اسم من چیست؟

فورد در مقابل فراری

اگر در یک پروژه سینمایی، دو ستاره بزرگ سینمای جهان همچون مت دیمون و کریستین بیل وجود داشته باشند، بی‌شک با فیلمی خوش ساخت رو به رو هستیم. جیمز من گلد با استفاده از این دو بازیگر، زندگی واقعی دو نفر از اسطوره‌های مسابقات اتومبیل رانی یعنی کارول شیلی، طراح سرشناس خودرو و کِن مایلز راننده سرشناس دنیای ماشین را به تصویر کشید. داستان فیلم مربوط به تلاش این دو نفر برای کمک به شرکت خودروسازی فورد به منظور حضور در مسابقات ۲۴ ساعته لی ماینز در فرانسه در سال ۱۹۶۶ بود. این فیلم به قدری خوش ساخت بود که اگر طرفدار رشته اتومبیل رانی هم نباشید، دو ساعت و نیم جذب آن می‌شوید.

توپ قاتل (Murderball)

پرداختن به زندگی ورزشکاران معلول از آن دست موضوعاتی است که همیشه مورد توجه کارگردان‌ها بوده است. به همین دلیل بود که هنری الکس و دانا آدام در سال ۲۰۰۵ مستندی در مورد راگی با ویلچر ساختند. بخشی از این مستند شامل مصاحبه با بازیکنان و قهرمانانی بود که به دلایل مختلف قادر به راه رفتن نبودند و به سمت ورزش راگی با ویلچر رفته بودند. داستان اصلی هم در رابطه با دو تیم ملی راگی با ویلچر آمریکا و کانادا بود که در جریان بازی‌های پارالمپیک ۲۰۰۴ آتن، رقابتی سخت و نفس‌گیر با یکدیگر داشتند. این مستند در همان سال جایزه بهترین فیلم مستند اسکار را از آن خود کرد.

راکی

هر زمانی که اسم فیلم ورزشی به میان می‌آید، بدون شک فیلم راکی جزو اولین انتخاب‌ها به حساب می‌آید. این فیلم داستان یک بوکسور آمریکایی - ایتالیایی با بازی سیلوستر استالونه بود که در مناطق حومه‌ای فیلادلفیا زندگی می‌کرد و می‌خواست در رشته ورزشی‌اش موفق باشد. راکی که زمانی یک بوکسور ساده در یک باشگاه کوچک بود، توانست به قهرمانی بوکس سنگین وزن جهان برسد. این فیلم که در سال ۱۹۷۶ با بودجه‌ای نزدیک به یک میلیون دلار ساخته شد، به قدری مورد توجه قرار گرفت که در گیشه حدود ۲۲۵ میلیون فروش داشت. این فیلم حتی به سکوی پرش استالونه در دنیای سینما تبدیل شد. در کنار این موارد، راکی در همان سال نامزد ۱۰ بخش در مراسم اسکار شد و توانست در نهایت سه اسکار هم به دست آورد که یکی از آنها بهترین فیلم سال ۱۹۷۶ بود. یک موسسه فیلم آمریکایی در سال ۲۰۰۸، راکی را بعد از فیلم گاو خشمگین، دومین فیلم ورزشی هالیوود معرفی کرد. موفقیت این فیلم به قدری بود که بعد از آن ۷ سری دیگر از مجموعه فیلم‌های راکی ساخته شد که باز هم مورد توجه تماشاچیان قرار گرفت.

در سال ۲۰۰۴ روی پرده‌ها رفت، در مورد دختر جوانی بود که تلاش می‌کرد بوکسوری بزرگ شود. این فیلم در آن سال بسیار مورد توجه داوران و منتقدان قرار گرفت و توانست در این ۴ بخش جایزه اسکار بگیرد: بهترین فیلم، بهترین کارگردانی، بهترین بازیگر نقش اول زن و بهترین بازیگر نقش مکمل مرد.

اژدها وارد می‌شود

هنرهای رزمی از آن دست ورزش‌هایی است که کارگردان‌های زیادی در مورد آن فیلم ساخته‌اند؛ اما به زعم بسیاری از کارشناسان فیلم اژدها وارد می‌شود به کارگردانی رابرت کلوز و با بازی بروس لی، تحول و انقلابی در این ژانر سینمایی ایجاد کرد. این فیلم در واقع آخرین پروژه سینمایی اسطوره دنیای رزمی یعنی بروس لی بود.

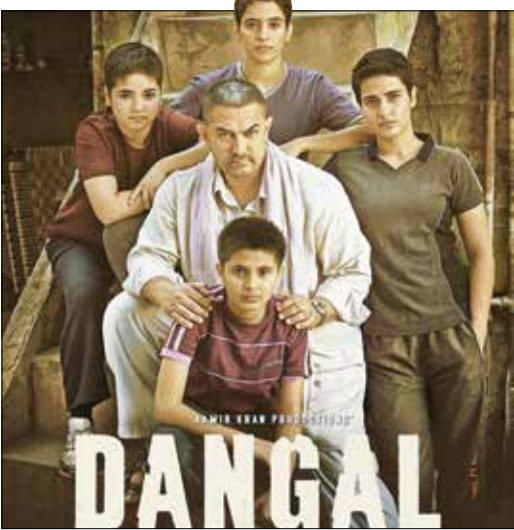
یک ماه بعد از ساخت این فیلم، بروس لی در جولای سال ۱۹۷۳ و در ۳۲ سالگی از دنیا رفت. یکی از موارد عجیب این فیلم، درآمدش در گیشه بود. در حالی که تنها ۸۵۰ هزار دلار برای ساخت این فیلم هزینه شده بود، اما با استقبال گسترده تماشاچیان رو به رو شد و نزدیک به ۳۵۰ میلیون دلار فروش داشت؛ یعنی حدود ۴۰۰ برابر بیشتر از بودجه اولیه.

انفرادی آزاد (Free Solo)

فیلمی که به عنوان یکی از بهترین آثار در شاخه‌های مختلف اسکار معرفی شود، بدون شک زیبا و دیدنی است. این اتفاق برای مستند جذاب و تماشایی انفرادی آزاد افتاد که عنوان بهترین مستند در مراسم سال ۲۰۱۸ اسکار را به دست آورد. داستان این مستند در مورد الکس هونالد، صخره‌نورد معروف آمریکایی است که در دنیای صخره‌نوردی کاری انجام داد که بدون شک کمتر ورزشکاری می‌تواند انجام دهد. او توانست صخره ۹۲۱ متری ال کاپیتان در پارک ملی یوسمیت را بدون استفاده از طناب بالا ببرد.

دنگل

هر بار اسم فیلم هندی می‌آید، ناخودآگاه به ذهن به سمت فیلم‌هایی می‌رود که کمترین جنبه‌ای از واقعیت را دارند. اما نیتیش تیواری در سال ۲۰۱۶ فیلمی ساخت که به پر فروش‌ترین فیلم تاریخ سینمای هندوستان تبدیل شد. این فیلم همچنین جز ۲۵۰ فیلم برتر IMDB قرار دارد. ستاره این فیلم عامرخان است که نقش ماهاویر سینگ، کشتی‌گیر سابق هند را بازی می‌کند. داستان از این قرار بود که سینگ بعد از بازنشستگی می‌خواست فرزندانش راه او را ادامه بدهند اما همه فرزندان او دختر بودند. با این حال او به این فکر افتاد که دو دخترش را آموزش بدهد تا روی تشک بروند. او در این کارش هم موفق بود زیرا دو دخترش به نام پکتا و بابیتا اولین کشتی‌گیران زن هند بودند که موفق به کسب مدال در مسابقات جهانی شدند.